

IM20MHar

<D> usmak šunu

<M> ana usmí al haaj mahammat haaruun,

<D> min daar yaatí

<M> min ad daar di bas, mən an najereeya bas

<D> min ween

<M> yaani naguul al lokal gament ke da, aiwa fi turaab manguno hinaak,

<D> ha ween, kəbúr ween (0.31)

<M> ana kubúr hine fi maiduguri,

<D> nafartak šunu

<M> yani ana nafarti arabi wo baʔadeen , tilga l arab zaata taʔarfa fi gabaayil wo ke, wo ana fi l arab ana saláami,

<D> ammak haw abuuk

parents,

<M> kullu salaamaat

<D> inta gareet sangaaya (0.55)

<M> giraaya yaani hiil ingliiziya, aiwa ana gareet sangaaya, aiwa šaba, hiinna hiil daarna l nuʔooguđu n naar wo nogoođu nageru, be liihaanna , wo nukáttubu wo nukattubu be eedeena, ana gareet zai hada,

<D> arabi tigdar tigara

<M> aiwa nagdar nagri, nagdar nafham minha katiir

<D> haafiz al qurʔaan

<M> wallaahi, al hagiiga maa nagdar naguul yaani haafiz al qurʔan kula laakin, al hamdu lillaah laagi lei šuurraat, zeí tałaata hisib walla arbaʔa hizib dool da kan min al bagara walla min an naasi kulla magdar nagrí, (1.33)

<D> gaʔát fi d diraan

<M> la ana min hayaati ma gaʔád fi d diiraan, aiwa fi hille aiwa fi l kauye yaʔani gaʔad fi kauye katiir,

<D> ween

<M> sakanta fi kərenowa, muddit xamsa sana ke, wo mašeet ale hille waahide buguulu laha maalumfatri, axatta foogaha sabʔa sanawaat, wa l baagi kula hineen fi maiduguri bas,

<I> šunu sawwweet qaadi

<M> ana hinaak gaaid bagəri guraan, aiwa fook as sangaaya da ana nagri l qurʔaan ,(2.09)

<I> le mudda kam

<M> yaani al magʔad hana s sangaaya da indana sayidaanna bugarruuna qurʔaan, min awwal bigárru l waahid yaʔani min al waahid ma bifham šai min al giraa, maa biyerif šai fi lubb al qurʔaan, hatta yikattubu laha , al aliif, ba, ta, sa, yaani šaba hana kitaabinna hiil al arabi di ihudʔuuha laa, šába kan təmassilaha be l ingliis šába ebisiidi ke, ihudʔuuha laa fi l looh wo, wo bigəri šiya šiya šiya, damma hu kala biyérif, baadeen bigdar bifta l qurʔaan, bišiif buktub baraaya, wahada yaani bigdar buktub wahada , kee damma buktub damma binši bixaṭṭum al qurʔaan , aiwa, wo fi lubb al magadna da ma nagdar naguulu gaadiin be ammahaanna wo abbahaanna, laa, gaidiin wahaanna , ille sayidaanna, aniina nemši nahajjiru, wa nají le seedaanna dool, humma kula biyaakulu, aniina kula fi l mahajar , nalgo naakulu wo náji maa sayyidaanna, wo al leel náguru wo šubuh náguru, šaba as saaʔa itineen ke, namšu gir hiila ađ dūhur, (3.06)

<I> jawwalto

<M> aiwa xaššeena makaan le makaan, leʔanna awwal kaan, awwal ke da dassoona, aniina min kireenaawa, waddoona gaʔadna fi hille waade buguul laha wulgó,

xamsa sanawaat wo mən wulgó rajeena jiina fi hille waade buguulu laa maalum fatiri, hinaak ya giddaam hinaak, hi zaata sakanna foogaha sab?a sanawaat, wo minha jiina fi l hille di kəla fi maiduguri hine kula náguru, wo ke hatta ba?adeen , jiina xalleena l giraaya di wo daxalna fi s suuk, (3.43)

<I> mala xalleet as sangaa

<M> xalleet as sangaaya da, as sabab al daxal al giraa, as sabab al daxal al giraa yaani , haada maa minnina aniina, aniina zaata waqut bišuuluuna fi l giraa buwadduuna aniina maa na?arfu yaani baadeen tamfaana, walla ma tamfaana, haadi, aš šei da min al abbaát, min al aṃ wo l aḅu, humma bas, min inta saqayyir, bišiiluuk biwadduuk le l girá (4.10)

<I> axayaanak garo fi s sangaa

<M> aiwa fi axayaanna gáro ingliiziya, ow aniina gareena fi s sangaaya, aiwa garo ma?aana axuuna l akbar minna zaata hu bas bas bigarriina wo ke, (4.23)

<I> tugood kam šahar fi s sangaa

<M> yaani as sana zaata tigidar tilkammilá fi s sangá, as sana, hiya kaamila tikammilha fi s sangá, tagdar tagood sana kamaal, yawo tišhur ašara wo talaata, ašara wo tineen fi s sangá, baadeen taj tišiif ahalak, wa tarja támiš taani le s sangá, (4.47)

<I> what of your

<M> laa, hu ma sa?iidku bugood fi s sangaaya, wo intu táju le l beet, bijuubuuku intu muhaajiriin ke, walla mumkin sa?iidku zaata bijiiku, laakin sa?iidku da kan maa yoom al misil tidallu l qur?aan, indina fi dilaal al qur?aan , kan yoom tidill al qur?aan da, sayidaatku l bugarruuku hinaak dool kulla bíju, aiwa, maa huu, an nafsa d' d'abiia zaata humma bas beḍəḅóoha , bišeru, xarruuf yani, al kábiš, (5.14)

<D> ammak haw abuuk biju le s sangá bišiifuuk

<M> laa, maa bimšu, ille inta bas kan tammeet leek sána, walla sána wo šáhar tineen talaata, dada taj tašiif ahalak wo tarja kamaan le s sangá,

<D> naadim bigəri siniin kan gabul bifatti

<M> fi s sangá, wallaahi taqəriiban bigəri tałaata sanawaat, leanna aniina dassoona min suyaar, (5.40)

<D> fi magad hana al baadiya, fi l waadi ke, haw šiila jiiba le lubb al hille inta ga?át fiiha šifta da, yatu axeer leek

<M> wallaahi hu al baadiya wo l múdun, ma bubgo waahit, la?anna keef al baadiya hi magatha šá?ab , wáqit hassa aniina naguul leek aniina nahajjuru wo ke dool da, marraat mumkin nahajjuru zaata ma nalgo ákil, ma nalgo ákil ke naakulu damma bikaffiina, bas talga leek šai šuwayya taakul wo xalaas be l leel kan táji təl?ašša (6.15)

<D> fi naas ween bilkallamo al aṛab aš šaafi (6.33)

<M> aiwa fi najeeriya hine da, an naas al gaadiin barra, wo be l gaadiin fi l mudun, yatu l bulkallamo l arabiya š šaafia, wallaahi , haadi, nagdar naguul leek an naas al barra, la?anna keef kan gulta min al arabinna hiil al traadišən hiilna naas al barra, la?anna naasna hina, indina arab sa?itna di maa mulxalbiđiin be borno walla be hausa ke da, gaadiin humma bulkallamo baraahum , fi arabiinna aniina da humma kaamil yaani maa bísəmo kalaam hausa wo bisəmo kalaam borno, ille gaadiin foog al arabiya al wahade , amma min naahit al arabiya l fušha, al gaadiin fi l mudun, al baadiya da humma bas al bilkallamo, humma bas al bilkallamo arabiyinna hiil al, hiil al gargam, (7.18)

<I>

<M> laa hiina deel, la?anna indaəm indaəm madarasaat hina be l luqqa l arabiya, zei proovišiyal dool, wo haai islaam dool, wo ligal dool, haada l madarasaat alallamo fiihum al lugga l arabiya, wo l awlaad al saakiniin

fi l madiina hina, humma yaarfufu l luqqaat al arab al fuṣṣa, laakin al gaadiin fi l baadiya da, ma yigdaru yikallumu be kalaam al arabiya l fuṣṣa, (7.43)
 <I> bala al arabi tilkallam luqqaat yatu

<M> aiwa bala al arabi naarif luqqaat katiiraat, yani naarif kalaam borno, wo kalaam háusá, wo xalaas bas yaani t taaniyaat ma nagdar naarif minhum katiir, wo nadabbar yaani ingliis šuwayya šuwayya ke,

<I> alallam al borno keef

<M> as sabab alallamta l borno la?anna aniina min suyaar, be iyaal borno naddaalolo jami wo nálabu jami wo naakulu jami wo hasa fi s sangá al gulta leek zaata, fi s sangá zaata saakiniin ma?a iyaal borno, wo hausa, wo da s sabab yaani gammeena ma?aahum kulina ba?aḍ, kullina waahid yaani (8.22)

<I> daras hausa

<M> la, allamta saakit, allamta fi libb al hille ke da ma l awlaad ke,

<I> luqqaat as sangaaya

fi s sangá nalkallamo luqqaat kam, la nilkallam be luqat hausa, áktar luqat hawsa hu bas, wo taani borno, wo al arabi da yaani humma maa áktar maa yagdaru yafhamo humma, humma ma yaarfufu kalaam arab katiir laakin aniina nafhamo al kalaam humma ma yagdaru yafhamo kalaamna katiir, (9.07)

<I> al ustaaz

<M> laa, al ustaaz yaarif , al ustaas huwa arabi, al bidarrisna ma?aahum,

<D> arab bil?aaxado ambeenaatum

<M> ambeenaatum maá bornó, aiwa šah, al arab ambeenaatum bil?aaxado, aiwa min borno biyaaxudu laakin al borno humma biyaaxudu áktar min al arab yaani (9.41)

<D> al hawsa

<M> al hausa zaata biyaaxudu min al arabiyaat la?anna , hasa kan azzakkarta al hasa fi hille zai maiduguri di, ma talga naadim yaani , arabi marta barnaayyiye, walaa arabi maṣṣa hausaayyiye, da galiil fi ləbb an naas, laakin hasa n naaz al be maalum, al borno dool hausa dool, jamii? gabiil hiil an najerya, yaani talga wahdiin miyaaxidiin banaat al arab, (10.08)

<I> malaa al arab ma biyaaxudu minhum

<M> al arab maa yaaxudu minum, wallaahi haada, wəi huu da, da s sabab da yani ana naguul al arabiyaatna hinna jamiilaat, min al jamaal yaani , mumkin aniina, taarfa aniina ma nagdar naaxudu borno doola, wu humma bas borno yigdaru iyaaxudu minnana, laána aniina maa nadooru mərəeyum sei, maa nagdaru naaxudu min mərəeyum , maa samhaat , da s sabab, (10.39)

<I> lg use mixed marriage

<M> wallaahi di ale l luqa l luzwaaj ba?aríffa walla ale l mara t taaxudha, wallaahi , lo kaan yani mara axadat laa raddaani, mara da tilkallam be luqit raajilha, aiwa kan hu barnaai, tilkallam leya be kalaam borno, laakin baadeen lamma talda iyaalha tijibúrum bil?allamo kalaam al ?árab, laakin hi be raajilha mbeenaatum yimkin ar raajil maa yaarif kalaam al arab, yilkallamo be kalaam borno, la?anna hu al arab hine najeeriya kulla yaarfufu kalaam borno wo yaarfufu kalaam hausa, laakin al hii da ma raajíla maa yisma kalaam arab, tilkallam be kalaam borno, kan raajilha burnaai yilkallamo be kalaam borno, kan raajilha hausaai belkallamo be kalaam háusá, laakin lamma talda awlaataha tájubur al awlaad yilkallamo kalaam al arab, (11.38)

<I> yaal

<M> aiwa l iyaal yekallamo kalaam aráb baadeen , ta?allimum arab ma?aaha min suyaar, hi ta?allimum kalaam al ?árab,

<D> naas tineen, al waahid bisəma al arab, laakin ga?ara , mi arabi, al waahid, ma bisəma l arab, ammá ga?ara arabi, kan indak bitt, taada le yatú (12.01)

<M> al waahid arabi, ma bisəma kalaam al arab, ma arabi wo bisəma kalaam al arab, kan indí bit, wallaa haadi, nagdar naguul naad'iiha le l bisima kalaam arab, mumkin naad'ooaha leha waahid , ma yifham ma?aaaha baadeen , mumkin biddaawaso beenaatum walla ke, sahi(12.24)

<D> an naadim al arabi, haw bisəma kalaam al arab, al arabi haw ma bisəma kalaam al arabi, arabi walla mi arabi

<M> wallahi hu da l hagiiga ana naguul maa arabi, la?annu maafi naadum, buguul hu ma biyeerif nafárta, ayyi maa naadim, kan ába ma yirif nafirta da, miyaabi nafarta, da miyáabi nafarta maa arabi, (12.47)

<D> naas fi jos fí, ammhun haw abuum catt arab, amma humma maa bilkallamo al arab, humma dool da tuguul lehum humma arab, walla maahum arab,

<M> wallaahi al hagiiga naguul loum arab laakiin al mutawaddiriin, doola aniina nuguul loum al arab al muwaddiriin, hada humma da arab wo muwaddiriin, yaani ,

<D> haw ween an naas, alli ga?ado fi lubb al arab, naas gaado fi lubb al arab, haw búsamó kalaam al arab, gammo ga?ado fi lubb al arab, amma ga?arhum maahum arab da, humma dool arab walla maahum arab (13.28)

<M> yaani humma nafarittum awwal ma arab, u gaado ma?a l arab, al?allamo kalaam al arab, dool ma arab,

<D> al háwsá, al jo min kaano, haw mən katsina, ga?ado fi kərnaawa alyoom siniin biniin, ?yaalhum ma bismo hawsa kula al arab dool da, ?yaalhum da arab walla maahum arab (13.46)

<M> aniina yaani nišiif min aj juduud, lamma juduuthum maa arab, maa arab ba (13.50)

<I> tismaa bakaan al waahid ja minna

<M> yaani kan al waahit yilkallam be kalaam arab, kan waahit bigdar bəkallim be kalaam al arab, wo arabiit yaani nagdar na?áarif fi l bukaan ke wo ke, aiwa šah, kulluhum mutafarrigaat, humma hassa seyi naas al balge yaani misil buguul iske dool wo ke dool da taárfa aniina kamaan, aniina tərəab hana niw marte dool da, maa naarfu kalaamhum zaata, al hagiiga, kalaamhum maa nagdar nafhamó, maa nalfaahamo mbeenaatna, hassa taarfa fi naas waadiin kaala balge dool da, xaaşatan naas hine kaala balge dool da, al hagiiga aniina ma nasəma kalaamhum , wo humma, nuguul bisəmo kalaamna, laánna aniina naguul aiwa, humma buguulu iske, wo zeí haaza l kalaamaat, iske da zeí aiwa wi, fransi wi, (15.03)

<D> naas hine l háusá dool da, walla naas borno, biyaaxudu min al ?arab seyi, yaalhum dool da bilkallamo be ayyi luqa (15.23)

<M> wallaahi iyaalum dool da bi?arfu al abu bijí jaabit ya bi?allamhum kalaam háusá, wa l aṃ ye tijibítum bilkallamo kalaam, kalaam al arab, dada zaata kula gaadiin , al aṃ bas táji tajibit, la?nna d' d'uful hu min amma sagayir tərəqđi fooga, damma buguum bufáttii, bəyeerf al kalaam, lou kan amma, fakkarat fooga yágum, ya?arif kulla šai bi l arabi, la?anna abú bimši l amal wo hu bimši, abú hu xaddaami walla wal suuk, binši le xidamta, u hu al, al aṃ migayyile maá fi l beet, mimkin ti?allima, yigum bas yigum huwa arabi (15.57)

<D> inta mašeet le diyaar katiiraat

<M> walaahi, ana l hagiiga yani mašeet fi daulaat aa, mašeet fi daulaat katiiraat, yaani fi lubb ad daulaat al mašeet fiihim doola, awwal marra mašeet la l nijeer, wo ba?ad minna jiiit mašeet al kamaṣuun, at taani mašeet le caad, doola kulla jawaareena, wo min hina, mašeet as suudaan, min as suudaan mašeet as saudi areebiya,

<I> šunu sawweet qaadi (16.32)

<M> yaani sabab as saudiya aniina indina aada ke, anni maa muslimái, yikuun

yimši le s saudiyyi, yimši išiiif beet aḷḷa ke, di aadinna yaani , anni maa mus aiwa, namši umurá, ana mašeet umura wa rajjeet hajjeet taani gaʔád , gareet šuwayya, wo raddeet raddeet jiit, (16.52)

<I> daras qaadi

<M> aiwa, darasta fi l háram, yadursu l qurʔaan humma, darasna gurʔaan, <D> tafsiir

<M> hinaak tilaawa (17.09)

<I> keef an nizaam fi saudiyya

<M> yaani nizaamum, wallaahi as saʔuudiya humma naas, yaani ma nigdar naguul leek as saʔuudiin kullu búyut, fi saudiin zúruk zaata, (17.31)

<D> haalum ,

<M> haalum, wallaahi haalum haadi, haalum naguul samha wo ma samha , laanna kan azzakkarta šai waahit taguul samha , wo kan zakkarta šai waahid taguul maa samha , laʔanna hinaak hu al waahid , damma bimši le l umura, daayir bərja l hajj, wo kan ma alla mugaddir ma yilga l haj, yukurbu dawwaali yirajjú, buguulu keef ma yirja wakt al haj yemši, keef bimši fi l umurá, u birja l haj hinaak, laánna humma ma budooru l ajanaabiin, di haalum al fasle l fookhum , wo min naahiyat haalum az zeene, yaani nišiiif humma waqt al haj da, yəllaggo ɖ ɖiifaan be l karaama, ikarrumuum ijuubu loem kulli ši, ákil walla mooya, walla, kulli šei yaani , baad daak, zeir mirinda dool, wo pipsi dool da kulla bijiibú le ɖ ɖiifaan, waqt al haj, laakin qeer al haj ow kan šaafook inta ajanabi maafi foog aš šaari, ma ixalluuk (18.32)

<I> tilfaahamo

<M> waqt al ana maʔaahum , aiwa nilfaahamo maahum , laakin hu da maa min hina, ana mašeet as sauudiya, šiya kalaamhum našiifa gaasi lei, wo baadeen da, gaad lei šáhar šahareen, xalaas nafs al waahit , aiwa, (19.01)

<I> as suudaan

<M> laa as suudaan, as suudaan al hagiiga, as suudaan humma zaata aniina beenhum arabiinna taxtalif šuwayya, wo hatta s suudaaniin wo s suudaan zaata kalaamhum taxtalif, (19.15)

<D> naas as sudaan be hine waahid

<M> arabum , aiwa naguul waahid laakin fiya haaja ke da taji, tilferig šuwayya, indum faraga šeweyya, (19.37)

<I> fi naadi

<D> kloob

<M> aiwa fi maiduguri, aiwa fi, al kəloob da yaani hana l arab hana l hille di, gul al haya kəloob sei, indina kəloob hina kabiir hána árab, wu al kəloob yaani nallammo fooga aniinal arab kullu, daayiriin raasna bubga waahid , laánna aniina katiiriin, wo maa ʔaarfiin lamamaan aʔ ʔaas, maa naʔarfu doola indina axwaan arab gaadiin fi l baadiya bitabo, walla indina axwaanna waadiin fi bəkaan waahit taabaaniin, walla minnina axwaan waadiin asənum, wa da s sabab al fateena fooga kəloob da naʔarfu ceewa, naarfu beyya l arab aniina, aniina zaata fi najeeriya da aniina arab wu, muwaad'iniin fi d daar di, wo nulumu raanna bubga waahit, nasaaʔidu axwaanna al ma bidurú, walla kan axwaanna t taʔabaaniin , wo da s sabab allammeena (20.38)

<I> tisaaʔiduuhum keef

<M> yaani nisaaʔidhum da indana, maal ke da xaaşşan nalumu hana l kəloob, zeir kan indina naas gaadiin fi l baadiya barra, wo taabaaniin walla me induhum mooya, nimši nisaaʔidúuum nunkutu leem, fomfom naguul fomfom, walla fomfom da, water pump nankutu loem lešaan humma wo bagarum kullu, bilgo bišarbo alme, wo zeir haada bas, yaani al muaawanaat al zeir haada, walla kan minnina aniina hine l kloob al, al raasna laaminna fi l kəloob al waahid da, minnina waahit biseyy úşum, walla, biseyyi aruus, irse yaani , kulluna

našiilu min al maal da, wo nagdaro nasaa?udu axuuna l biseyyi l uđúur da, yaani da sabab al kəloob da, (21.22)

<I> al arab katiiriin fi maiduguri

<M> yaa salaam, arab katiiriin fii maiduguri, wo qeer maiduguri anni ma, hasa anni maa madiina min najeeriya, tilga fookha arab an nijeeriya, ayyi maa madiina, mumkin kan mašeet fii leegos, taguul al arab al fi leegos maafi fi maiduguri, (21.37)

<I> legos

<M> hana najeeriya, al arab min najeeriya daaiwa, gammo min barnó hine mášo fi leegos, laakin asaas al arab ke da, awwal ke da, naguul madiinittum da maiduguri bas, aiwa, borno steit da bas, asaas al madiina hiil al arab, wo baadeen daak min ba?ad al arab šatto gaado gaadiin, fi leegos kano bauci, yaani jos dool kula hasa arab fí, (22.06)

<I> inta tisma al raadio

<M> ar raadiyo, be radiyo hana ween, hana maiduguri, aiwa, nisəma, aiwa basəma fi london be luqqa l arabiyya, wo l luqqa al arabiyya wa luqqa l hausa, biibisi, induhum waqit ke bilkallamo be l hausa, wo fi london kamaan tilkallam be l arabi, (22.37)

<I> indak mara

<M> laa, lissa ma zawwajt, laa ana gaayid maa ?ahali ,

<I> tilkallmo ayy luqa fi l beet

<M> aniina fi beenna nikallumo luqqa l arabiya, (23.01)

<I> fi s suug

<M> laa fi s suug da, lo kaan ligiit hausai gaayid bibii haaja, nalkallam la be kalaam hausa, lo kan ligiit bornai gaaid bibii lee haaja, nilkallam la be kalaam borno, la?anna humma maa yagdaro, yafhamo be luqqit al arab (23.19)

<I> be rufugaan

<M> yaani haada, nagdar naguul leek, yaani al arabi nilkallim be l arabi, wo rafiigi al burnai nalkallam laa be kalaam borno, (23.37)

<I> fi l madrasa

<M> kan gammeena, yaani aktar nilkallamo be luqqa, yaani fi baađ nilkallamo be luqqa ingliisiya, wo fi baađ nilkallamo be luqqa hana l hausa, (23.55)

<I> xidime

<M> yaani fi madaaris as sangaaya, walla madaaris keef, la baad as sangá ana ma mašeet, ille mašeet gareet fi s saaudiyya

<I>

<M> hasa, aiwa indi xidime , ana baxadim fi tezzaako, fi kamfani hana d dihin, baxadim fi tezzaako, petrol,

<I> jiit mata min as saaudiyya

<M> al hagiiga, yaani anna j jéya, saudiya ana mašeet eeti sébin, wo jiit eeti nain, nafs as sana l yaa hu da, jiit fi mei, jiit fi raṁaḁaan yaani (25.00)

<I> al farg ambeenaathum

<M> been as sa?uudiya wo nijeeriya, yaani beena s saudiya wo n najeeriya haadi fii faraga katiira, laakin ana nišiifa n najeeriya áhala lei, al fariga min naahit al qúna, da as sa?uudiya ágna min najeeriya ba?iid, wo magatum ke hanaam kondišən ke hanaam yaani , da zaata nagdar naguul as sa?uudiya áhala, laakin ana le nafsí da, an najeeriya áhala lei, laánna hine ana gaaid ma?a ahali, wo ana zaata hur fi nafsii, nagdar namšu ayyi maa šarika nadxul, naduxul fi l bank da, wo naxurum min da namši fi l komfoni da, ayyi maa bakaan nadoora namši, laakin fi s saaudiyya inta kan maak maqim da, induhəm waraga yagulu laha iqaama, lo kaan maa indak iqaama, ma indak manša ke da ke da,

fi lubb al kompaniyaat, ille kan taxadim zaata tillabbat tamš taxadam wo tarja taj, inta min bakaan xadamtak wo táj bas, laakin maa fi kalaam hana tamiš inta zaata hur muwaadin yaani , šaba hassa ana fi n najeeriya ween kula nagdar naduxul, namši fi l ekool, naxarim da namši seketeeriyat dool, wo ween eyafoot ween kula ana naduxul ana hur, wo našiifa, lešaan da, ana nišiif hine bas axeer lei, (26.13)

<I> al hurriyya

<M> haa! hina indina hurriya kaamila, laakin al ma?iiša fi sauudiya, min naahit al me?iiša , al magad fi s sauudiya naguul, al hagiiga naguul ša?ab , wo nugul ma šá?ab, fi makaan inda ša?ab , inta nafsak támiš, fi bakaan maa inda šá?ab (26.46)

<I> wa ga?ad

<M> la, ana ga?ád fi l madiina,

<I>

<M> aiwa, naxaafu, naxaafu, naxaafu

<I> maalaa (27.07)

<M> lenšaan humma, ma humma d'alabook taj tagood fi l hilla, maa humma d'alabook gaal leek taal, agood axadam leena walla maa šahii, humma fi naas d'aalibinnuhum min paakistan, bangeladeeš, suuriya, falašdiin, mašir, suudaan, nijeeriya kulla fi muwaadiniin, fi indum iqaama mu muwaadiniin, yani yahtammu be igaama, ayyi maa naadim al hukuuma jaabta lee al hukuuma ittifaaq been al hukuuma wa l hukuuma, haada maa fi miškila, tigdar tišir sayyaara tasuuk ween kula támiš, laakin inta l ma d'alabook bas inta mašeet le l umura, daayir tarja l haj, tadoor tahij wo taj, ma id'alluu leek ruxsa bitaa s suwaaga, yaani hina naguul draiviŋ laysis bee ingliiziya hina, yawwa ma yančuuk, wo maa indak izin tíšir sayyaara, ma ibuuwaa leek, (27.55)

<I> fi najeeriyiin katiiriin

<M> aiwa, fi najeeriyiin katiiriin, fi najeeriyiin al hukuuma waddátum , wo fi najeeriyiin gaadiin min zamaan zamaan xalaas humma búgo naas ad daar, búgo ze i muwaadiniin, iyaalum zaata asaakir fi, sakano hinaak marra waahid (28.10)

<I> arab min najeeriya

<M> aiwa katiir gaadiin hinaak, arab najeeriya gaadiin katiiriin (28.16)

<I>

<M> humma s sa?uudiyiin, aiwa biyárfu , laanna aniina mašeena, aniina naguul aniina arab min najeeriya, wa nilkallamo maaem luqqa arabiye, ze i maa hiillum , wo aniina haada l arabiya maa gareena maderasa, la, haada t traadišin hanaana bas, hanaana hana juduudna bas aniina arab min zamaan, ma gareena giraa walla allamna taaliim, hanaana, wo xalaas humma hinaak naguul leeyum, ya?arfu kadar an najeeriya indaha arab (28.54)

<D> fi makad fi s suudaan da, be saudiyya da yatu axeer,

<M> magad hana s suudaan haw be sauudiya, wallaahi naguul as sauudiya axeer, la?nna hiya, ana ga?atta fi boor suudaan, fi hille iguul laha boor suudaan, madiina ke,

<D> gareet qaadi (29.24)

<M> fi s suudaan, wallaahi haaza s suudaan ana mašeet fii mašeet le zamiilí hinaak, min awlaadna hina, wo máša biderus hinaak fi s suudaan, wo ana mašeet leya hinaak, mašeet ga?ád ma?a , wa maddeet ma? ziyaara mašeet ziyaara, maa axxarta fi s suudaan ana, maa axxár, taba, šahareen , (29.41)

<D> an naas gaalo, fi s suudaan, naas an najerya milyoon tamaane da, sahi walla ma sahi

<M> wallaahi , al kalaam da yimkin yibga šahih , la?anna keef ana šifta n naas an najeeriya katiiriin fi s suudaan, xaaššan naguul hausa, hausa da

našiifa fi s suudaan katiir marra, wo naʔarfa kadar maafi doola indaha hausa ille n najeeriya, al kalaam da mumkin yibga ʃahih, laakin ana ma nagdar naguul leek haaza adaatum, laakin ana be eení sift al hausa da gaadiin fi lubbas suudaan yaguulu loohum at takaroom, takaarne, hatta s saʔuudiya, yamšu le saʔuudiya be r ríjil, zamaan maafi d'aayyara, maafi d'aaira, damma igummu min an najeriya yimšu fi s suudaan le s sauudiya, yalgo s suudaan xalaas yagoodu, laʔánna bahar fi wo ma iwadduuhum, wo xalaas sokono fi s suudaan, da s sabab sakanoom, (30.44)

<I> madaaris arabiyya

<M> fi najeeriya, aiwa katiir, indəna madərasaat kubaar, biʔallumu fookan luqqa l arabiya l fuṣṣa (31.06)

<I> luqqa al arabiyya fi l madaaris walla maʔa al arab

<M> aah la, humma hassa, aiwa yaani taguul ahasan yimši fi l medarasa, walla ahasan yiji ilʔallam fi bikaan al árab, laa, haada yaani al hagiiga, al arabiya hiil al madarasa, wo be hassa hiilna aniina nilkallamo fookka, naguul nafsa l waahid laakin fi ʃei taxtalif, al mafruuḍ al waahid kan daayir yilʔallam al luqqa l arabiya, al arabiyya la yigdar iʔallimaha yamši fi s suuriya walla maṣir walla s sauudiya walla s suudaan wo yafhamó fi kulli makaan, al arabiya l yifhamóoha fi ayyi makaan, yaani mafəruuḍ yigri madarása, lo kaan gara madarasa xalaas, haada yibga áhasan (32.14)

<D> an naas al fi beet abbá semí dool da, hummakarekare sehí, naas hine fotiskum, amma awiinhum, humma r rijjaal fi s suug, cat ma bilkallamo be kalaam arab, amma awiinhum finšaan gaadaat maʔ l árab, bintí haliima dool mara hiil jime, haw ke da, catt alʔallaman al arab, walla ma fihimta (32.39)

<M> fihimta ma kalaamak lee raffuku al jam wesend hinaak da, hu da ma s sabab hinna gaadaat maʔ al məřəy al arab wo bəgeyyilan jamí, bilaanasan jamii biyaakulan jamii, yaani zai haada tilga hausaatiyye taarif kalaam árab kula katiir, tilga bornaaye taarif kalaam arab kula katiir, leešaan al məřé hinna mbeenaattin bilmaaşan wo bigeyyilan bəkaan waahid, biyaakulan wo bišárban wo bigeyyilan sawa, bittaalan bilʔaanasan, laazim al waahid damma l waahid yakuun daaiman gaaʔid maa luqqa, laazim tilʔallimha, hinna l məřey biʔarfan kalaam al arab, (33.15)

<D> malá ar rijjaal min al arab, katiir minhum busəmo hawsa búsemo borno, amma hinne al ʔawiin, ma bisámʔan, ayyid luqa ille l arab (33.27)

<M> məřeena aniina l arabiyaat, yaani da s sabab aniina məřeena taarfa maana naxalluuhin buruuxan foog aš ʃaari walla ke da, aniina məřeena yaani gaadaat fi l beet, mára maa tamši s suuk zaata, yaani fi d'abiyinna l mara maa timši s suug, wo ma timši yani le d'aaʔúuna, walla le ke da ille l iyaal al dugaag dugaag bumšu, wo l maṣa da maa mafruuḍ, mahafuuza fii beetha ma t tarúux ween kula saakina makaan waahid, ma tagdar tifattiš ma tilʔaalam kalaam háusá walla kalaam bórnó, laʔanna ween tamši talaagi hausa wo borno (34.01), hi min gammat mahafuuza, fi beetha, ma tagdar talʔallam kalaam borno, ille yakuun al beet as saakine fooga, yakuun fooga bórnó, ow háusá, tigdar tilʔallam al luqqaat al borno ow hausa, laakin lo kan maa al beet al saakine fooga, maafi borno háusá, kullu árab, al maṣa maa tagdar talkallam kalaam al arab, ma tigdar tilkallam hausa, wa aniina r rijjaal as sabab namši fi l madərasaat, wo namši fi s suuk, wo nasuug as sayyaaraat wo namši jaai, wo ayyi maa bakaan mašeena fóoga fooga háusá wo borno, kullu l luqqaat hana najeeriya, laʔanna haada s sabab al aniina nilʔallam l luqqa l hausa wo l borno, wo l hariim igoodan fi l beet, hi mara damma saakine makaan waahid, taʔarfa ma talga raajil ma talga raajil taʔakallam maá, walla tilga mara tilkallam maʔaaha, hatta tifham min al huggaat al borno, wo l hausa, wo da s sabab (34.53)

<D> al awiin hine al arab deel, jamiilaat, ašan da al waahid kan šaaffin, kan hu ma bifham kalaamhin, kan hinna ma bísaman borno kan ma bísaman hawsa walla luqa aaxər, kull an naadim buguul ille kan axatta, al mara al muré aš šabaain hinna deel da, kan axadooum waddooin le buyuut hine rijaalhin da, bilkallaman le yaalhum be ayyid luqa (35.19)

<M> yaani hi l mara arabiya, wo raajilha maa bísama kalaam al arab, wo hi ma tísama kalaam bornó, wa keef (?) le ?yaalha, laa laa le ?yaalha hi tilkallam be luqqa t ta?arifha , tilkallam tilkallam be kalaam al arab bas (35.39)

<D> katiir naas, maaxidan al arabiyaat, haw yaalhum abbaahaattum maum arab amma humma yaalhum ilkallamo arab, sehi walla mi sahi (35.54)

<M> katiir naas miyaaxidiin arabiyaat, iyaalhum bilkallamo kalaam al arab, wo l abbaahaat maa biyarfa, ha da maa zeyya l gibeel al gulta leek yani naguul leek al, al ?iyaal megayyiliin ma?a ammuhum be ?abuuhum , aah, iyaal mugeyiliin maa ?amhum fi l beet, laazim al ?iyaal i?arfu kalaam al arab, mumkin al walad amma ta?arsila yimši yišeri sukkar dool, walla ašyaat ke yaani min aš šaahi dool wo, walla lában dool walla ke da, laánna ta?arf al walad, amma takallim leye kelaam arab, wo hu ar raajil, bexarim bimši xidimta bíji be l leel, kan ja be l leel, aš šuba xaarim le xidimta, ar raajil maa yigdar i?allim kalaam al arab, wo ween mara ta?allim raajilha , mára ma tigdir ti?allim raajil (36.42)

<I> inta tamiš le hiltak

<M> aiwa, narúux katiir, le bukaan al baadiya hanaaí, aiwa barúux, zai ṭalaata šáhar, arba?a šáhar namši, našiif ahli hinaak gaadiin fi l baadiya keef, wo xalaas náji, wo áktar minhum naguul hassa waadiin gaaidiin ma?ii hine, aiwa fi naas hine gaa?idiin , wo fi naas ba?að minhum gaaidiin gaadi, wo kan natummu ṭalaata šáhar , arba?a šáhar , nimši našuufuuem wo náju, námši nagood, yaani nagdar nagoodu maa?em subú, wo xalaas náju (37.21)

<I> keef al farg

<M> al faraga, al axeer da, humma hassa waalafo be l baadiya, humma bušuufu l baadiya axeer, laanna humma induhum bágar, wo bihertu , wo aniina ?irivna l al bizines, irívna s suuk, ma nagdar nagoodu barra, humma yee maa yagdaró bíju hine, humma bešuufu, al waadi axeer min la?anna induhum bágar, bagarum biyaakulánn al geš, hassa fi hini, fi maiduguri maafi gaš, gaš maafi, ille yišeru be maal , wo hinaak al bágar bisəran fi lubb al gaš biyaakulan, wo al xariif kan ja bihertu, wo indina báhar bíji, wo bərja, behertu fooga zeí masar dool wo ke bulgo, ni?ima katiir min al ákil, ma bugdaró biju bugoodu hina, wo aniina, aniina ma nagdar nagoodu qaadi, la?anna aniina ma naarfu xidime n naxadumu hinaak, (38.14)

<I>

<M> aiwa, fi šabaab al min gammo, yaani maa, ma xaramo barra barra, ma jo hine wo ke (38.28)

<I> yaal al baadiya

<M> aiwa indina iyaal hassa fi l baadiya, ma idooru yiju hine fi, gaadiin hinaak, indina lí?ib be l leel, biddaalalo iyaal maa l banaat ad dugaag yaal as suqaar biddaalalo fi l leel, wo xalaas axeer loum min yáju hine fi hine gal sinima dool wo bidiyo dool da humma ma idoorú, igoodu fi barra da bas axeer lohum , indina dalaal hana tradišin hanaana, joduudna min zamaan biddaalalo fooga ya hassa, naguul laa nuggaara dool, wo indina dalaal baguul laha baktul, bit maa walad bilabo, laakin as suyaar hana, iyaal al bazúura buzuura búlabu, (39.07)

<I> maalaa budooru ma?iišit al mudun

<M> laa, haadi yaani ?ayyi maa insaan alee d'abiiyita, al banaat al kuburan

fi l baadiya, ihubbánn al baadiya, al kuburan fi l mudun, yihubbún l mudun, al kuburan fi l mudun áktar gaariyaat madarasa, zeí ingliisiya madarasa ingliisiya, taarfa al bit al gaari madarasa ingliisiya walla madrasa arabiya hatta l arabiye haadi proobišal haya islaam, ma tigdar tamši tugood hinaak, laanna hinaak bušuufo maafi helu ke yaani tagood tišiif leek telbizon walla bidiyo walla ke (39.48)

<D> sahi naas waadiin buguulu, arab kaaddiin be bagarhum da, bagarhum katiiraat da, bi yoom, ma šaafan naas ašara ke waafkiin jamii?, finšan hinna ille gaadaat fi l waadi bas, ma šaafan naas ašara jamii? da, sahi ya (40.06)

<M> wallaahi l kalaam da šahíi laanna , ana baarif keef, ayyaamna l faat zaata mašeena fii naas naasna waadiin gaadiin qaadi, xalla l bágar hatta yaalum zaata ma aarfínn an naas, ?iyaalum zaata damma bišuufook inta, maa indak wasay wo maafi ke da, humma zaata bel?ajjabo foogak, la?nna humma waalafo be barra, xassan gaadiin fi l waadi bas, ma yiju fi lubb al hille, wo bisiiru be bagarum deel jaai wo bumšu l mudun jaai wo bumšu jaai, maa bagarum gaadiin, hatta l bágar kan šaafánn al watiir, bijəran min as sayyaara, min al watiir, (40.36)

<D> al arab, ali saaro hine l hille di, mašo fattašo xidime fi legos, bilummu raassəm fi legos, walla ma bilummu raassəm

<M> wallahi humma da, al gaadiin fi legos nuguul raassum laam, laanna ayyaamna fi waahid ke, min al kubaar hine l arab hine leegos dool da, aniina zaata hine kula šilná hu bas tšaaman hanaana qaadi (41.02)

<D> keef an naas, ali al mašo le awká, fi daar an paməri, haw axado awiin an naamuri haw ke da, humma dool gide buruddu le l beet, bíju le l beet (41.16)

<M> yani min naahiyit al axiide al iyaal al banaat al iibo dool da, yaani ?assa ana zaata kan ligiita ibo naaxúda, la?nna keef, al ibo lo kan tilaslam, hi kula mara bas, hassa l iyaal al árab alaxado l ibo dool da, al arabiyaat hana al ibo alaslaman, wo hinaak humma hassa bakaan humma gaadiin dool da humma riijaal bugummu bimšu, məfeey hineena hine l arab maa bimšan, da humma ille šaba aniina be l hausa naguul yaawor baariki walla ke dool da, humma da bas aš šúqul al waddaaəm , wo min hine maafi, mára be bittaha ke tamši tagood dugó taadiihim bittaha maafi, humma ye gaadiin fi hille, magat hana raassum , bəxadumu fi suug hana l bagar waadiin bəsaawu ke ille, fi s suuk waadiin teela tarazi dool da, wo keke dool da, yaani gaadiin zeí haada, wo hinaak bilgo banaat hine l ?iibo, bitt al ibo inta raadtak, wo rittaha habbeetha, tagdar taguul laa lou kaan, axattiki til?asəlame, təguul aiwa bal?asəlam, low habbatak til?asəlam, xalaas taaxútha (42.14)

<D> ha keef kan al iibo ma aslaman, haw inta tariitta tasow keef

<M> wallaahi da maa bukuun zaata laanna lo kaan axattaha maa tagdar tatbaaha le ?ahlak , aniina hine indina eeb, taaxud mára, kristanayye wo inta muslimaai ma bukuun, ille kan ?azlamat, tagdar taaxútha wo taj baha hine, hatta inta hinaak lo kan miyaaxit mára maa muslimaaye, áhalak hine kan sumóok kullu bi?eyyiruuk , wo bišuulu bərkatak bi?ayyiruuk yani ,